

Gäller för: Skaraborgs Sjukhus

Giltig från: 2025-12-08

Innehållsansvar: Andreas Engström, (anden9), Sjukhusfysiker

Giltig till: 2027-12-08

Granskad av: Ina Gillström, (inagi1), Sjukhusfysiker

Godkänd av: Christoffer Larsson, (chrla26), Verksamhetschef

Lokala strålskyddsregler för IVC

Förändringar sedan föregående version

Förlänger giltighetsdatum.

Bakgrund och syfte

Syfte och mål med denna rutin är att arbetstagare vid Skaraborgs Sjukhus ska känna till de lokala strålskyddsregler som gäller för arbete på Interventionscentrum.

Utförande

Interventionscentrum klassas som skyddat område i enlighet med 3 och 4 § SSMFS 2018:1.

All personal som befinner sig inne på skyddat område samtidigt som genomlysning pågår ska ha genomgått teoretisk strålskyddsutbildning. Utbildningen ska upprepas minst vart tredje år.

All personal som på något sätt använder en röntgenutrustningen ska ha genomgått körkortsutbildning på den specifika utrustningen innan utrustningen används. Med användning avses att vid något tillfälle trycka på någon knapp som tillhör röntgenutrustningen. Körkortsutbildning ska upprepas vid behov.

Strålsäkerhetsregler inom skyddat område på Interventionscentrum:

- All personal som befinner sig inne på det skyddade området samtidigt som genomlysning pågår ska under alla förutsättningar bära strålskyddsutrustning. Med strålskyddsutrustning avses blyförkläde i form av väst, kjol (alternativt förkläde) samt halskrage.
- I största möjliga mån ska takhängda strålskärmar, bordshängda strålskärmar samt strålskärmar ståendes på

golvet användas för att begränsa spridd strålning till personalen.

- I den teoretiska strålskyddsutbildningen specificeras olika tekniker för att minska stråldosen till patienten och personalen, exempelvis: avståndslagen, blända in strålfältet, lågdosläge, spara genomlysning samt rätt avstånd mellan patient, röntgenrör och detektor. Dessa tekniker ska självklart användas i det praktiska arbetet.
- All personal ska bära de dosimetrar som de är tilldelade och i den utsträckning som utsedd sjukhusfysikern har bestämt. Personliga blyförkläden ska inte lånas ut till andra arbetstagare eller besökare, eftersom dosimetern är placerad i blyförklädet.
- Strålskyddshjälpmedlet Dose Aware bör användas i den mån det finns tillgängligt, men det är inget krav.
- Det finns en risk att patienter på IVC erhåller höga huddoser som leder till erytem eller sårbildning med nekros. Patienternas huddoser ska därför följas upp i enlighet med styrdokumentet; Uppföljning av höga stråldoser på Interventionscentrum.
- Alla avvikelser som gav eller skulle kunna ha gett patienter eller personal en onormalt hög stråldos ska anmälas av berörd personal i sjukhusets avsedda avvikelserapporteringssystem (MedControl PRO).
- Endast personal som bidrar till arbetet ska vistas i det skyddade området när genomlysning pågår. Dock kan personal under upplärning, studenter, studiebesök samt tolk få vistas i det skyddade området samtidigt som genomlysning pågår om behov föreligger.

Gravida arbetstagare på Interventionscentrum:

- Arbetstagare som försöker bli gravida ska arbeta vidare utan restriktioner.
- För arbetstagare som angett att de är gravida så ska arbetsgivaren se till att fostret inte erhåller en absorberad dos över 1 mSv. Samtliga gravida arbetstagare på IVC kan om dom vill arbeta vidare utan restriktioner.
- Arbetstagare som har angett att de är gravida har rätt att inte utsättas för mer joniserande strålning än allmänheten, mindre än 0,1 mSv/år.
- Läkare kan erhålla en effektiv dos som överstiger gränsen för allmänheten, 0,1 mSv/år. Således har läkare som angett att de är gravida rätt att avstå från arbete på IVC.

- Samtliga sjuksköterskor på IVC erhåller en effektiv dos under 0,1 mSv/år, under gränsen för allmänheten. Sjuksköterskor på IVC har således ingen rätt enligt strålskyddslagen att avstå från arbete inne på det skyddade området på grund av att de är gravida. Det är respektive enhetschef som avgör vilka arbetsuppgifter som ska utföras av den gravida arbetstagaren.

På Interventionscentrum ska det finnas ett strålskyddsombud. Hen ansvarar för följande områden:

- Är verksamhetens stöd i strålsäkerhetsarbetet och arbetar aktivt för att strålsäkerhetsregler är kända och tillämpas.
- Är kontaktperson mot utsedd sjukhusfysiker.
- Årlig kontroll av blyförkläden, samt beställning av nya blyförkläden och blyglasögon vid behov. Om oklarheter föreligger angående beställning av blyförkläden tas kontakt med utsedd sjukhusfysiker och attesterande enhetschef.
- Tillhandahåller persondosimetrar till personalen i den utsträckning som utsedd sjukhusfysiker har bestämt.

Relaterad information

Styrdokument:

- Strålsäkerhetskompetens.
- Omhändertagande av strålningsrelaterad avvikelse.
- Uppföljning av höga huddoser på Interventionscentrum.

Käll- och litteraturförteckning

Strålskyddslag (SFS 2018:396). Stockholm: Miljö- och energidepartementet.

Strålskyddsförordning (SFS 2018:506). Stockholm: Miljö- och energidepartementet.

Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter om grundläggande bestämmelser för tillståndspliktig verksamhet med joniserande strålning (SSMFS 2018:1). Stockholm: Strålsäkerhetsmyndigheten.

Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter och allmänna råd om medicinska exponeringar (SSMFS 2018:5). Stockholm: Strålsäkerhetsmyndigheten.

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Skaraborgs Sjukhus

Innehållsansvar: Andreas Engström, (anden9), Sjukhusfysiker

Granskad av: Ina Gillström, (inagi1), Sjukhusfysiker

Godkänd av: Christoffer Larsson, (chrla26), Verksamhetschef

Dokument-ID: SKAS9723-1331555881-9

Version: 9.0

Giltig från: 2025-12-08

Giltig till: 2027-12-08